

Raadsvoorstel

Status: Besluitvormend

Agendapunt:	4
Onderwerp:	Garantstelling Breedband Nieuwleusen Synergie
Datum:	20 oktober 2015
Portefeuillehouder:	dhr. N.L. Agricola
Decosnummer:	409
Informant:	Roy Feijen E. r.feijen@dalfsen.nl T. (0529) 438927

Voorstel:

1. Uit te spreken dat het aanleggen van een glasvezelnetwerk een publiek belang dient.
2. In principe te besluiten om onder voorwaarden van kredietwaardigheid en kaders van de Europese Commissie en de invulling van de randvoorwaarden genoemd onder punt 3, de financiering van de aanleg van een breedbandnetwerk in de kern en het buitengebied van Nieuwleusen mogelijk te maken door het verstrekken van een gemeentelijke garantie op de financiering bij BNG tot een maximum van € 3.533.681, met gestelde zekerheden.
3. Het College te vragen om concept afspraken te maken met Nieuwleusen Synergie over de exacte invulling van de randvoorwaarden;
  - Aanpassing van de statuten met betrekking tot bestemming winsten en/of opbrengsten.
  - Afspraken te maken over periodieke rapportages.
  - Afspraken te maken over gemeentelijk toestemming bij vervreemding van het netwerk.
  - Voorwaarden af te stemmen met betrekking tot overige 20% financiering.
  - Aantoonbaar maken dat er geen interesse is van marktpartijen in verband met Staatssteunkader.
  - Vaststellen van aanbod en zekerheid met betrekking tot diensten providers.
  - Dat gestart kan worden bij 30% vraagbundeling in de kern en 60% vraagbundeling in het buitengebied.
  - Onderzoeken of eventuele revenuen uit windenergie en/of energiefonds kunnen worden gebruikt voor versnelde aflossing op lening met gemeentelijk garantstelling.
  - Recht van eerste hypotheek (gemeente) te vestigen op het netwerk.
  - Overige zaken te regelen welke kunnen leiden tot het verkleinen van het risico van de gemeente.
4. Het college opdracht te verlenen, na uitwerking van het vorenstaande, een definitief voorstel tot besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen, waarna uw raad een definitief besluit kan nemen.

Inleiding:

De gemeente Dalfsen heeft altijd een stimulerende en faciliterende rol genomen in de realisatie van breedbandnetwerk voor de gehele gemeente. In het verleden is door Reggefiber alleen de kern Dalfsen en Lemelerveld voorzien van een glasvezelnetwerk. Door de hoge investeringskosten in het buitengebied en de kleine kernen zijn marktpartijen niet bereid tot realisatie over te gaan. Daarom heeft het bewonersinitiatief de Coöperatie Nieuwleusen Synergie het initiatief genomen om te komen tot de realisatie van een breedbandnetwerk in Nieuwleusen. Het initiatief richt zich op de realisatie van breedband in het buitengebied en de kern Nieuwleusen inclusief bedrijventerrein.

Uit gesprekken met de provincie, initiatiefnemers en financiers is gebleken dat financiering voor Nieuwleusen Synergie alleen mogelijk is met gemeentelijke garantstelling op de lening die verstrekt kan worden door de BNG. Nieuwleusen Synergie heeft het college gevraagd om een garantstelling te verstrekken.

Naar aanleiding van de vragen in de commissievergadering van 14 september 2015 hebben wij een nieuw raadscommissievoorstel gemaakt met een aanscherping van een aantal randvoorwaarden.

Op hoofdlijnen verschilt dit nieuwe raadscommissievoorstel met het voorstel van 14 september 2015 als volgt:

1. de besluitvorming is opgedeeld in een principe besluit en een definitief besluit;
2. de Safe Harbour premie van 3,8% wordt niet betaald over het gehele garantiedrag, maar over het deel van de lening, dat betrekking heeft op het deel 'kern' en 'industrie' (ongeveer de helft);
3. na 15 jaar moet nog een herfinanciering plaatsvinden voor een bedrag van circa € 1,5 miljoen;
4. de randvoorwaarden waaraan moet worden voldaan zijn nader omschreven;
5. et overzicht van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar is niet meer bijgevoegd, omdat het verstrekken van de gemeentegarantie geen invloed heeft of de hoogte van deze reserve. De garantie dient namelijk te worden opgenomen op de passiefzijde van de balans.

Bij het bewonersinitiatief en de gemeente leeft de wens om zo snel mogelijk te kunnen starten met de realisatie. Na het nemen van het principe besluit kunnen de initiatiefnemers de business case, "vraagbundeling en financiering", verder uitwerken waarna een definitieve beoordeling volgt of deze voldoet aan de gestelde eisen.

Argumenten:

1.1 Waarom aanleg van een breedbandnetwerk als een publiek belang kan worden aangemerkt.

Bij het verstrekken van garantstellingen of leningen moet de gemeente voldoen aan eisen met betrekking wet- en regelgeving (Wet Fido, staatsteun) en interne kaders waaronder het Treasury Statuut. Uitgangspunten zijn:

- de gemeenteraad bepaalt de omvang van de publieke taak;
- ter zake worden zoveel mogelijk zekerheden gesteld;
- dat er geen leningen, waarborgen en garanties worden verstrekt; in de gevallen waarin dit wel gebeurt en sprake is van een bedrag boven de € 100.000 mag dit slechts nadat de gemeenteraad hierover gehoord is.

De aanleg van Telecomnetwerken is in de basis een privaat belang. Er is vooralsnog echter geen marktpartij bereid de aanleg van een breedbandnetwerk in de buitengebieden onder de huidige voorwaarden te realiseren. Omdat er op dit moment geen marktpartijen bereid zijn om een breedbandnetwerk te realiseren zijn er vanuit de ondernemers en inwoners initiatieven gestart om een breedbandnetwerk te realiseren. (Binnen de gemeente Dalfsen zijn dit de Coöperatie Nieuwleusen Synergie en Stichting Breedband Internet Buitengebied gemeente Dalfsen). Financiële ondersteuning van burger initiatieven kan worden beschouwd als stimulering voor de eigen inwoners en daarmee als

publieke taak. De gemeente hoeft in beginsel geen financiële bijdrage te leveren met betrekking tot de dekking. Wel wordt gevraagd een rol te spelen bij de financiering doormiddel van een garantstelling zodat de realisatie van een breedbandnetwerk mogelijk wordt.

1.2 Een goed breedbandnetwerk in het buitengebied is van groot maatschappelijk belang

Een goed breedbandnetwerk in het buitengebied is nu en met name in de toekomst van belang voor werken, wonen, zorg, onderwijs, recreatie en toerisme. Door de aanleg van een breedbandnetwerk ontstaat een duurzame verbetering voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat in het buitengebied. De toekomstvastheid van het netwerk is van groot belang, dit kan worden gerealiseerd door aanleg van een glasvezelnetwerk. Andere opties zoals mobiele verbindingen (straalverbinding, 4G) lijken de komende jaren niet als volwaardig alternatief aanwezig en/of technisch en financieel geen reëel alternatief die aan de toekomstige te verwachten vraag kan voldoen. De behoefte aan breedband zal de komende jaren groeien door een groeiend aanbod van functionaliteiten en diensten. De ontwikkeling van functionaliteiten, diensten en devices vraagt steeds meer snelheid en capaciteit. Betrouwbaarheid van de verbinding is daarbij van cruciaal belang voor o.a. zorg op afstand, managementsystemen voor agrariërs en cloud computing. De betrouwbaarheid van vaste netwerken is vele malen hoger dan bij huidige draadloze mogelijkheden, daarom geniet een vast breedbandnetwerk de voorkeur omdat dit minder afhankelijk is van bijvoorbeeld weersomstandigheden. Ook geldt voor draadloze verbindingen, dat er meerdere abonnementsvormen noodzakelijk zijn o.a. apart voor TV en Internet bij verschillende leveranciers, waarbij voor internet gewerkt wordt met een beperkte datalimiet

2.1 Een gemeentelijke garantstelling maakt de financiering van een breedbandnetwerk mogelijk.

Nieuwleusen Synergie kan maar beperkt gebruik maken van het provinciaal subsidiekader in verband met het aantal aansluitingen in wit gebied (buiten gebied). Financiering moet daarom plaats vinden middels bancaire leningen en/of eigen bijdrages. Externe financiers stellen als voorwaarde een garantstelling voor de verstrekking van leningen.

Uit gesprekken gevoerd met BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en de door BNG verstrekte indicatieve offerte is gebleken dat er een financieringsvoorstel mogelijk is binnen de gestelde kaders, waarin de voorwaarde wordt gesteld dat er sprake is van een directe en onvoorwaardelijke garantstelling. Zonder gemeentelijke garantstelling is financiering tegen acceptabele tarieven en dus een haalbare business case niet mogelijk. Voor het verstrekken van de garantstelling ontvangt de gemeente de volgende zekerheden:

- het recht van eerste hypotheek met als onderpand het netwerk;
- looptijd van de financiering is maximaal 15 jaar;
- aflossing van de lening met gemeentelijke garantstelling heeft voorrang boven het aflossen van overige leningen of het uitkeren van dividend;

2.2 De realisatie van een breedbandnetwerk vindt plaats conform de standaarden in de markt

Het te realiseren breedbandnetwerk door Nieuwleusen Synergie voldoet aan de algemeen geldende standaard in de markt. De realisatie zal plaats vinden op basis van een programma van eisen dat gelijk is aan standaarden die ook worden gebruikt door Reggefiber/KPN. Dit garandeert interconnectie met andere netwerken en waardevastheid van het netwerk op lange termijn.

2.3 Garantstelling conform vigerend staatssteunkader Europese Commissie

Om te voldoen aan de voorwaarden van staatssteunkaders binnen de Europese Commissie mag de gemeente maximaal garant staan voor 80% van de totale lening of andere financiële verplichting. Omdat geen gebruik kan worden gemaakt van de algemene groepsvrijstelling in de richtlijn van de Europese commissie is het toepassen van een Safe Harbour provisie voor de 'kern en industrie' noodzakelijk. Door het toepassen van een Safe Harbour provisie wordt de garantie geacht te zijn vertrekt op basis van marktconforme principes en wordt dan dus niet als steunmaatregel aangemerkt. De Safe Harbour premie van 3,8% over het garantiebedrag moet worden betaald door Nieuwleusen Synergie aan de gemeente over het lening deel 'kern en industrie'. Voor het buiten gebied (Wit

gebied) mag de gemeente een garantstelling verlenen zonder Safe Harbour provisie mits aantoonbaar kan worden gemaakt dat er geen marktpartijen bereid zijn om een breedbandnetwerk te realiseren in het witte gebied. Hiervoor dient een tenderprocedure te worden doorlopen om te kunnen bepalen welke steunmaatregelen verstrekt mogen worden.

3.1 Gemeentelijke garantstelling wordt alleen verstrekt bij een kredietwaardige business case.

De gemeentelijke garantstelling wordt pas verstrekt na definitieve besluitvorming door uw raad, als de kredietwaardigheid van de business case kan worden aangetoond en als ook de betrokken geldschieters akkoord zijn met de kredietwaardigheid van de business case. Tevens dient minimaal aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

1. Minimaal deelnemerspercentage 60% in het buitengebied en 30% in de kern;
2. Aanpassing van statuten met betrekking tot de bestemming van eventuele winsten en/of opbrengsten bij verkoop;
3. Afspraken over periodieke rapportages, zodat effectuering van risico's snel kunnen worden gesignaleerd;
4. Afspraken over gemeentelijke toestemming bij vervreemding van het netwerk;
5. Duidelijkheid over de voorwaarden en wijze van financiering voor het overige benodigde financieringsdeel van 20%;
6. De garantstelling moet passen binnen het Europese Staatsteunkader, dit betekent dat aantoonbaar moet worden gemaakt dat er geen marktpartijen bereid zijn om een netwerk in de buitengebieden te realiseren;
7. Aantoonbaar voldoende aanbod en zekerheid van diensten, providers kunnen garanderen;
8. Alle woningen worden 'Homes Passed' aangesloten;
9. De mogelijkheid onderzoeken om eventuele revenuen uit windenergie en/of Synergie fonds te gebruiken voor versnelde aflossing op lening met gemeentelijke garantstelling.

Kanttekeningen

2.1 Het verstrekken van een garantstelling geeft geen zekerheid voor de realisatie van een breedbandnetwerk.

Voor het behalen van de benodigde 60% deelname onder de inwoners van het buitengebied en 30% deelname voor inwoners in de kern is draagvlak onder de deelnemers noodzakelijk. Hier ligt een belangrijke en grote uitdaging voor Nieuwleusen Synergie om dit middels een vraagbundeling te realiseren.

2.2 Bij de realisatie van een breedbandnetwerk in de kern is sprake van een vorm van concurrentie met het reeds aanwezige Coaxnetwerk (Ziggo), ADSL (KPN)

In de kern is sprake van aanwezigheid van een breedbandnetwerk Coax (Ziggo) en ADSL (KPN) dat op dit moment voldoet aan de standaarden die worden gesteld aan breedbandnetwerken. De realisatie van een glasvezelnetwerk gaat hiermee dus de concurrentie aan met huidige marktpartijen. Hierdoor ontstaat keuze vrijheid voor de bewoners in de kern. Deze keuze vrijheid brengt ook een overstap risico met zich mee. Dit geldt in mindere mate voor de buitengebieden, hier is geen volwaardig alternatief aanwezig en is realisatie van een breedbandnetwerk dus van wezenlijk belang. Het overstap risico ligt daardoor in de buiten gebieden veel lager.

2.3 Bij het doorlopen van een Tenderprocedure kan een marktpartij aangeven een breedbandnetwerk te willen realiseren.

Om een garantstelling te verlenen zonder Safe Harbour provisie (wit gebied = buitengebied) is het noodzakelijk om een tenderprocedure te doorlopen, om te kijken of ook marktpartijen geïnteresseerd zijn. De huidige marktontwikkelingen van de afgelopen 2 maanden laten zien dat een aantal marktpartijen momenteel onderzoeken of realisatie van breedbandnetwerken in diverse buitengebieden haalbaar zijn. Wat dit betekent voor de Tenderprocedure is op dit moment onduidelijk. Indien marktpartijen aangeven zonder overheidssteun een breedbandnetwerk te willen realiseren is een gemeentelijke steunmaatregel door middel van garantstelling niet mogelijk maar ook niet wenselijk.

Alternatieven:

De raad kan besluiten geen garantstelling te verstrekken. Dit betekent dat er geen sluitende financiering mogelijk is en dat door Nieuwleusen Synergie geen breedbandnetwerk wordt gerealiseerd. Er zal moeten worden gewacht tot een marktpartij de aanleg van glasvezel van zowel de kern als het buitengebied wil oppakken.

Financiële dekking:

Voor de realisatie van een breedbandnetwerk in het buitengebied inclusief kern en industrieterreinen van Nieuwleusen is op basis van de business cases een totale investering geraamd van € 4.417.101. De investering is als volgt onder verdeeld

Investeringsbegroting

Kern – 3.151 aansluitingen	€ 2.238.059
Buitengebied en Industrie – 914 aansluitingen	€ 2.179.042
Totale investering	€ 4.417.101

De financieringsvraag van Nieuwleusen Synergie aan de gemeente richt zich op de garantstelling van de bancaire lening bij BNG.

Financieringsvoorstel

Lening BNG (80%) met gemeentelijke garantstelling	€ 3.533.681
Financiering bancaire instelling en eigen bijdrage	€ 883.420
Totale investering	€ 4.417.101

De bewoners in het buitengebied dragen zelf bij aan de totale investering door een eenmalige buitengebiedstoelage van € 250. De resterende financiering kan worden verkregen bij een externe bancaire instelling waarvoor geen gemeentelijke garantstelling wordt afgegeven.

De gemeente wordt gevraagd een garantie af te geven op de lening van € 3.533.681. De garantie zal in omvang gelijk aflopen met de schuldrest van de uitstaande lening van BNG. De lening wordt in 25 jaar in gelijke termijnen afgelost. De lening van BNG kent een looptijd van 15 jaar. Dit betekent dat na 15 jaar geherfinancierd moet worden met een waarde van ca. € 1,5 mln. Voor het risico op de garantstelling ontvangt de gemeente een Safe Harbour provisie (3,8%) over de lening voor de 'kern en het industriegebied' (ongeveer 50% van de lening waarvoor een garantie wordt afgegeven).

Communicatie:

Communicatie vindt plaats via reguliere communicatiekanalen met de initiatiefnemers.

Vervolg:

De vervolg procedure ziet er als volgt uit:

1. Afspraken maken met Nieuwleusen Synergie over verdere invulling van voorwaarden;
2. Opstellen van definitieve business case en financieringsvoorstel door de initiatiefnemers;
3. Doorlopen van tender en vraagbundelingsprocedure;
4. Definitieve beoordeling van de business case door financiers en gemeente;
5. Definitieve besluitvorming over het verstrekken van de garantstelling door de gemeenteraad na uitwerking van het vorenstaande.

Bijlagen:

1. Financieringsplan Nieuwleusen Synergie Glasvezel BV, augustus 2015;
2. Memo toelichting garantiestelling Gemeente ten behoeve van Breedband Nieuwleusen Synergie d.d. 21-10-2015 (vertrouwelijk)
3. Beantwoording openstaande vragen uit commissievergadering

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. H.C.P. Noten

de gemeentesecretaris-alg.directeur,
drs. J.H.J. Berends

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 oktober 2015, nummer 409;

overwegende dat:

- een breedbandnetwerk in het buitengebied van groot maatschappelijk belang is voor werken, wonen, zorg, onderwijs, recreatie en toerisme;
- door de realisatie van een breedbandnetwerk een duurzame verbetering voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat in het buitengebied ontstaat;
- een gemeentelijke garantstelling noodzakelijk is om de financiering van een breedbandnetwerk in het buitengebied mogelijk te maken;

gelet op het treasurystatuut en het vigerend staatsteunkader Europese Commissie;

b e s l u i t :

1. Uit te spreken dat het aanleggen van een glasvezelnetwerk een publiek belang dient.
2. In principe te besluiten om onder voorwaarden van kredietwaardigheid en kaders van de Europese Commissie en de invulling van de randvoorwaarden genoemd onder punt 3, de financiering van de aanleg van een breedbandnetwerk in de kern en het buitengebied van Nieuwleusen mogelijk te maken door het verstrekken van een gemeentelijke garantie op de financiering bij BNG tot een maximum van € 3.533.681, met gestelde zekerheden.
3. Het College te vragen om concept afspraken te maken met Nieuwleusen Synergie over de exacte invulling van de randvoorwaarden;
  - Aanpassing van de statuten met betrekking tot bestemming winsten en/of opbrengsten.
  - Afspraken te maken over periodieke rapportages.
  - Afspraken te maken over gemeentelijk toestemming bij vervreemding van het netwerk.
  - Voorwaarden af te stemmen met betrekking tot overige 20% financiering.
  - Aantoonbaar maken dat er geen interesse is van marktpartijen in verband met Staatssteunkader.
  - Vaststellen van aanbod en zekerheid met betrekking tot diensten providers.
  - Dat gestart kan worden bij 30% vraagbundeling in de kern en 60% vraagbundeling in het buitengebied.
  - Onderzoeken of eventuele revenuen uit windenergie en/of energiefonds kunnen worden gebruikt voor versnelde aflossing op lening met gemeentelijk garantstelling.
  - Recht van eerste hypotheek (gemeente) te vestigen op het netwerk.
  - Overige zaken te regelen welke kunnen leiden tot het verkleinen van het risico van de gemeente.
4. Het college opdracht te verlenen, na uitwerking van het vorenstaande, een definitief voorstel tot besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen, waarna uw raad een definitief besluit kan nemen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 2 november 2015.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. H.C.P. Noten

de griffier,
drs. J. Leegwater